

Datum: Rijeka, 20. srpnja 2026.

Kolegij: Sestrinska skrb u palijativnoj skrbi

Voditelj: Doc.dr.sc Jadranka Pavić

e-mail voditelja: jadranka.pavic@zvu.hr

Katedra: Katedra za sestrinstvo

Studij: Sveučilišni diplomski studiji - Sestrinstvo - Gerontologija i palijativna skrb starijih

Godina studija: 2

Akadska godina: 2026./2027.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Upoznati studente s integrativnim modelom palijativne skrbi (pacijent u centru skrbi), pristupom medicinske sestre i pacijentove obitelji u procesu skrbi za pacijenta (holistički i sveobuhvatan) uključujući vrijednosni sustav pacijenta i obitelji, njihove stavove i kulturološka obilježja. Cilj je i upoznati studente sa sestrinskim planom skrbi unutar interdisciplinarnog tima u palijativnoj skrbi (ravnopravnost u suodlučivanju i odlučivanju) te korištenje komunikacijskih alata u procesu sestrinske palijativne skrbi.

Popis obvezne ispitne literature:

- Ozimec Vulinec, Š. Palijativna skrb, Zdravstveno veleučilište Zagreb, 2014.
- Brkljačić, M., Šamija, M., Belev, B. Palijativna medicina, Markulin d.o.o., Sveučilište u Rijeci, Zaklada Onkologija, 2013.
- Lončar, I., Katić, M., Jureša, V. i sur., Palijativna skrb u zajednici, Medicinska naknada, Zagreb, 2018.

Popis dopunske literature:

- Braš, M., Đorđević, V. Suvremene spoznaje iz palijativne medicine, Medicinska naklada, Zagreb, 2012.
- Nacionalne smjernice za rad izvanbolničke i bolničke hitne medicinske službe s pacijentima kojim je potrebna palijativna skrb [e-dokument] / urednica: Karmen Lončarek. - 1. izd. - Zagreb : Hrvatski zavod za hitnu medicinu, 2015. <http://www.hzhm.hr/wp-content/uploads/2013/07/Nacionalne-smjernice-za-rad-izvanbolnicke-ibolnicke.pdf> pristup 15.2.2022.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

P1. Holistički pristup medicinske sestrinske skrbi u palijativnoj skrbi

Analizirati i primijeniti holistički pristup sestrinske skrbi za palijativne pacijente i njihove obitelji.

P2. Timski rad u palijativi

Analizirati kompetencije rada članova tima i načine interdisciplinarne suradnje.

P3. Volonteri u palijativnoj skrbi

Opisati i analizirati ulogu i doprinos volontera u skrbi za palijativnog pacijenta i njegovu obitelj.

P4. Najčešći simptomi i sindromi u palijativnih bolesnika i njihovo liječenje

Upoznati se s najčešćim simptomima i sindromima kod palijativnih bolesnika (bol, dispnea, mučnina, povraćanje, dehidracija, psihomotorni nemir, opstipacija, retencija urina, anksioznost i depresivnost, opća slabost i slaba pokretljivost).

Usvojiti znanja o tretiranju i liječenju tih simptoma.

P5. Komunikacija s obitelji umirućeg pacijenta

Objasniti važnost komunikacije s obitelji umirućeg pacijenta.

Objasniti važnost razgovaranja o umiranju.

Opisati kako adekvatno započeti, voditi i završiti razgovor te što trebate a što ne trebate reći obitelji umirućeg pacijenta.

P6. Prava pacijenata u palijativnoj skrbi

Analizirati četiri osnovna etička načela (načelo autonomije, načelo dobrobiti, načelo neškodljivosti te načelo pravednosti/jednake dostupnosti) prilikom donošenja odluka u palijativnoj skrbi.

Upoznati se sa mogućnostima i načinima ostvarivanja različitih prava iz domene zdravstvene i socijalne skrbi ovisno o dijagnozi pacijenta (pravo na kućne posjete obiteljskog liječnika, mobilnog palijativnog tima, patronažne sestre i sestre iz zdravstvene njege u kući, fizikalna terapija u kući, sanitetski prijevoz, pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu, oslobođenje od plaćanje dopunskog zdravstvenog osiguranja, pravo na osobnu invalidninu, ostale novčane olakšice, pomoć u kući, znak pristupačnosti...)

P7. Bol u palijativnoj skrbi

Upoznati se sa uzrocima i mehanizmom nastanka boli u palijativnoj skrbi.
Razumjeti koncept totalne boli i objasniti kako problemi proizašli iz fizičke, emocionalne, mentalne, socijalne i duhovne komponente zdravlja utječu na doživljaj boli.
Usvojiti znanja o društvenim i kulturološkim utjecajima na doživljaj boli.
Usvojiti znanja o procjeni i praćenju boli kod palijativnih bolesnika.
Usvojiti znanja o farmakološkim i nefarmakološkim metodama ublažavanja boli.
Usvojiti znanja o općim preporukama liječenja karcinomske boli (trostepena skala SZO, analgetski lift, neopiodni analgetici i adjuvantni analgetici, principi uvođenja opioidnih analgetika, titracija i rotacija opioidnih analgetika, održavanje i ukidanje jakih opijata).
Upoznati se s nuspojavama opioidnih analgetika i njihovim liječenjem.

P8. Specifičnosti primjene (načini davanja) lijekova u palijativnoj skrbi

Upoznati se s najčešćim načinima davanja lijekova u palijativnoj skrbi.
Usvojiti teorijske i praktične vještine za primjenu lijekova i infuzijskih otopina putem potkožnih infuzija, elastomernih pumpi i port-a-cath centralnih venskih katetera.
Upoznati se s primjenom transdermalnih analgetskih opijatnih flastera.

P9. Palijativna onkologija

Analizirati pojam palijativne onkologije radi bolje edukacije i informiranja pacijenta i njihovih obitelji kod uključivanja u palijativnu skrb (smanjenje straha , pesimizma i fatalizma).

P10. Posebne populacije bolesnika u palijativnoj skrbi

Upoznati, naučiti i izraditi sveobuhvatnu procjenu i skrb za posebne populacije uključene u palijativni sustav (bolesnici s recidivom ili sekundarizmima bolesti , dijete s zloćudnom bolesti , gerijatrijsko onkološki bolesnik...

P11. Skrb na kraju života

Procijeniti promjene i simptome kod bolesnika koji je na kraju života , izraditi plan sveobuhvatne palijativne skrbi.

P12. Duhovnost u palijativnoj skrbi

Analizirati i procijeniti važnost duhovnosti za fizičko i mentalno zdravlje bolesnika.

P13. Eutanazija, ortotanazija i distanazija

Znati opisati i objasniti razliku pojmova eutanazije , ortotanazije i distanazije u kontekstu palijativne skrbi.

P14. Limfedem u palijativnoj skrbi

Prepoznavanje vrsta edema kod palijativnih pacijenata odrasle i dječije dobi.

Pristup njezi palijativnom pacijentu sa komplikacijama limfedema.

Konzervativna metoda liječenja limfedema prema ciljevima i željama palijativnog pacijenta (djelovanje na fizičke simptome i psihološki aspekt osobe).

P15. Uloga primarne zdravstvene zaštite u liječenju palijativnih bolesnika

Opisati i analizirati ulogu primarne zdravstvene zaštite u liječenju palijativnih bolesnika.

P16. Nacionalni program razvoja palijativne skrbi u republici Hrvatskoj

Prodiskutirati i prepoznati važnost Nacionalnog program razvoja palijativne skrbi u republici Hrvatskoj.

P17. Skrb za osobe oboljele od demencije

Analizirati i opisati specifičnosti palijativne skrbi osoba oboljelih od demencije.

P18. Palijativna skrb vulnerabilnih skupina

Analizirati i opisati specifičnosti palijativne skrbi vulnerabilnih skupina.

Popis seminara s pojašnjenjem:

S1. Specifičnosti skrbi za palijativne bolesnike i njihove obitelji

Prikazati specifičnosti skrbi za pacijente s demencijom, malignom bolešću te neurološkim, respiratornim, bubrežnim i srčanim bolestima.

S2. Prehrana i hidracija palijativnog bolesnika

Prikazati specifičnosti prehrane i hidracije palijativnog bolesnika.

Usvojiti znanja o načinima parenteralne hidracije u palijativnoj skrbi.

Upoznati se s pojmom hipodermoklize.

Usvojiti znanja o enteralnoj prehrani i hidraciji (putem šprice, hranjenje na sondu, hranjenje putem stome – bolus metoda, gravitacijska metoda i pumpa za enteralnu prehranu).

Analizirati razlike u enteralnim pripravcima dostupnim na tržištu te se upoznati s načinima njihova preporučivanja.

Upoznati se s važnošću oralne higijene kod palijativnog bolesnika

Analizirati opravdanost primjene infuzija u terminalnoj fazi bolesti – na kraju života.

S3. Kulturološki aspekti palijativne skrbi

Prikazati i prodiskutirati različite kulturološke, sociološke i vjerske aspekte palijativne skrbi

S4. Opći simptomi u palijativnih bolesnika (mučnina i povraćanje uzrokovani kemoterapijom i zračenjem – definicija, podjela i rizični čimbenici, fatigue-sindrom neuobičajenog umora (CRF)

Analizirati opisati najčešće simptome i sindrome u onkoloških bolesnika i njihovo liječenje

S5. Palijativna rehabilitacijska skrb

Prodiskutirati i analizirati rehabilitaciju onkoloških bolesnika tijekom liječenja i nakon završenog liječenja

S6. Isključivanje uređaja za održavanje života

Prodiskutirati važnost etičke i pravne podloge kod donošenja odluka o postupcima za održavanje života

S7. Intervencije i hitna stanja u palijativnoj skrbi

Analizirati i opisati specifičnosti hitnih stanja i intervencija u palijativnoj skrbi

S8. Palijativna skrb vulnerabilnih skupina

Analizirati i opisati specifičnosti palijativne skrbi vulnerabilnih skupina poput djece, branitelja, gerijatrijskih bolesnika, psihijatrijskih bolesnika, osoba na respiratoru, osoba s invaliditetom, osoba s demencijom i dr.

U sklopu seminara studenti će biti podijeljeni u više grupa, te će dobiti radni zadatak da analiziraju specifičnosti palijativne skrbi određene vulnerabilne skupine. Svaka grupa će svoje analize prezentirati ostalim grupama.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

V1. Holistički pristup u palijativnoj skrbi

Usvojiti vještine holističkog pristupa za pacijenta u palijativnoj skrbi

V2. Sestrinska dokumentacija u mobilnim palijativnim timovima

Upoznati specifičnosti sestrinske dokumentacije u mobilnim palijativnim timovima

V3. Sestrinska dokumentacija u hospicijskoj palijativnoj skrbi

Upoznati specifičnosti sestrinske dokumentacije u hospicijskoj palijativnoj skrbi

V4. Timski rad u palijativnoj skrbi

Upoznati timsku suradnu i koordinaciju između članova palijativnog tima.

V5. Specifičnosti rada medicinske sestre u mobilnom palijativnom timu

Upoznati specifičnosti rada medicinske sestre u mobilnom palijativnom timu

V6. Specifičnosti rada medicinske sestre u hospicijskoj skrbi

Upoznati specifičnosti rada medicinske sestre u hospicijskoj skrbi

V7. Zbrinjavanje općih simptoma u palijativnoj skrbi

Usvojiti vještine zbrinjavanja općih simptoma u palijativnoj skrbi (mučnina, povraćanje, dehidracija, psihomotorni nemir, opstipacija, retencija urina, anksioznost i depresivnost, opća slabost i slaba pokretljivost...)

V8. Prehrana i hidracija palijativnog bolesnika

Usvojiti vještine prehrane i hidracije palijativnog pacijenta

V9. Specifičnosti primjene (načini davanja) lijekova u palijativnoj skrbi

Načini davanja lijekova u palijativnoj skrbi: najčešći načini davanja lijekova u palijativnoj skrbi, primjena lijekova i infuzijskih otopina putem potkožnih infuzija, elastomernih pumpi i port-a-cath centralnih venskih katetera, primjenom transdermalnih analgetskih opijatnih flastera...

V10. Njega kože u palijativnoj skrbi

Usvojiti znanja, vještine i pristup njezi kože kod palijativnog pacijenta te saniranje komplikacija kod limfedema

V11. Prevencija komplikacija dugotrajnog mirovanja kod palijativnog pacijenta

Usvojiti znanja i vještine prevencije komplikacija dugotrajnog mirovanja – dekubitus, kontrakture, tromboza, upala pluća..

V12. Transferi i upotreba pomagala za aktivnosti svakodnevnog života kod palijativnih pacijenata

Usvojiti znanja i vještine premještanja nepokretnog pacijenta, sigurnih transfera premještanja kolica – krevet, pomoći kod obavljanja osobne higijene, kretanja , prehrane, eliminacije

V13. Komunikacija s palijativnim pacijentom i obitelji

Usvojiti vještine i pristup komunikacije s palijativnim pacijentom I obitelji

V14. Komunikacija s obitelji umirućeg pacijenta

Usvojiti vještine i pristup komunikacije s umirućim pacijentom

Obveze studenata:

Studenti su obvezni redovito pohađati nastavu i vježbe, aktivno sudjelovati u seminarskim oblicima rada i vježbi (izrada dnevnika rada), pripremati seminarsku prezentaciju i položiti završni ispit u formi testa.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Elementi ECTS ocjenjivanja su: aktivnost u nastavi – seminarska prezentacija (10 bodova), seminarski rad (20 bodova),

vježbe – dnevnik rada (20 bodova) i završni ispit (50 bodova). Ukupan postotak uspješnosti studenata tijekom nastave čini 50, a završni ispit 50 bodova. Da bi pristupili završnom ispitu studenti su obvezni ostvariti 50 % predviđenih bodova unutar svakog nastavnog sadržaja. Završni ispit je pismeni ispit u formi testa s 30 pitanja (50 bodova) i na završnom ispitu ispitni prag ne može biti manji od 50 %.

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Unesite tražene podatke

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Unesite tražene podatke

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2025./2026. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
12.02.2027.	Od 14 h (6 P) Z5			Sara Karmel (7 sati)
13.02.2027.	ON LINE Od 11 h (4 sata)			Jadranka Pavić (4 sata)
26.02.2027.	Od 14 h (6 P) Z3			Vesna Grubješić (5 sati) + Jadranka Pavić (1 sat)
27.02.2027.	ON LINE Od 11 – 14 (4P)			Želimir Bertić (4 sati)
12.03.2027.	Od 14 h (6 P) Z5			Maja Jokić (3 sata) Želimir Bertić (2 sata)
13.03.2027	ON LINE Od 11 – 14 (4 P)			Želimir Bertić (4 sati)
18.03.2027.			OD 13 h (8 V) DZ Škurinje , Osječka 72, Rijeka Hospicij, Tizianova 15, Rijeka	Sara Karmel (8 sati) Vesna Jerbić (8 sati) Zvonimir Valedić (8 sati)

19.03.2027.			OD 8 h (7 V) DZ Škurinje , Osječka 72, Rijeka Hospicij, Tizianova 15, Rijeka	Sara Karmel (7 sati) Vesna Jerbić (7 sati) Zvonimir Valedić (7 sati)
09.04.2027.			OD 8 h (8 V) DZ Škurinje, Osječka 72, Rijeka Hospicij, Tizianova 15, Rijeka	Sara Karmel (8 sati) Vesna Jerbić (8 sati) Zvonimir Valedić (8 sati)
10.04.2027.			OD 8 h (7 V) Z3	Maja Jokić (7 sati)
23.04.2027.			OD 8 h (8 V) DZ Škurinje, Osječka 72, Rijeka Hospicij, Tizianova 15 Rijeka	Sara Karmel (8 sati) Vesna Jerbić (8 sati) Zvonimir Valedić (8 sati)
24.04.2027.			OD 8 h (7 V) DZ Škurinje , Osječka 72, Rijeka Hospicij, Tizianova 15, Rijeka	Sara Karmel (7 sati) Vesna Jerbić (7 sati) Zvonimir Valedić (7 sati)
13.05.2027.		OD 12 h Z6		Sara Karmel (5 S) + Jadranka Pavić (3 S)
14.05.2027.		Od 13 h Z4		Vesna Grubješić (5 S) + Želimir Bertić (2 S)
15.05.2027.		ON LINE OD 8 h (5 S)		Želimir Bertić (3 S) + Jadranka Pavić (2 S)

Popis predavanja, seminara i vježbi:

	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
Sara Karmel	Palijativna onkologija	1	12.02.2027. Z5
Sara Karmel	Posebne populacije bolesnika u palijativnoj skrbi	1	12.02.2027. Z5
Sara Karmel	Skrb na kraju života	2	12.02.2027. Z5
Sara Karmel	Duhovnost u palijativnoj skrbi	1	12.02.2027. Z5
Sara Karmel	Eutanazija, ortotanazija i distanazija	2	12.02.2027. Z5
Jadranka Pavić	Holistički pristup medicinske sestrinske skrbi u palijativnoj skrbi	2	13.02.2027. Online
Jadranka Pavić	Timski rad u palijativi	2	13.02.2027. Online
Jadranka Pavić	Volonteri u palijativnoj skrbi	1	26.02.2027. Z3
Vesna Grubješić	Najčešći simptomi i sindromi u palijativnih bolesnika i njihovo liječenje	1	26.02.2027. Z3
Vesna Grubješić	Komunikacija s obitelji umirućeg pacijenta	1	26.02.2027. Z3
Vesna Grubješić	Prava pacijenata u palijativnoj skrbi	1	26.02.2027. Z3
Vesna Grubješić	Bol u palijativnoj skrbi	1	26.02.2027. Z3
Vesna Grubješić	Specifičnosti primjene (načini davanja) lijekova u palijativnoj skrbi	1	26.02.2027. Z3
Želimir Bertić	Uloga primarne zdravstvene zaštite u liječenju palijativnih bolesnika	2	27.02.2027. online
Želimir Bertić	Nacionalni program razvoja palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj	3	27.02.2027. online
Maja Jokić	Limfedem u palijativnoj skrbi	3	12.03.2027. Z5
Želimir Bertić	Skrb za osobe oboljele od demencije	2	12.03.2027. Z5

Želimir Bertić	Palijativna skrb vulnerabilnih skupina	3	13.03.2027. online
Ukupan broj sati predavanja		30	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
Sara Karmel	Kulturološki aspekti palijativne skrbi	1	13.05.2027. Z6
Sara Karmel	Opći simptomi u palijativnih bolesnika	1	13.05.2027. Z6
Sara Karmel	Palijativna rehabilitacijska skrb	1	13.05.2027. Z6
Sara Karmel	Isključivanje uređaja za održavanje života	1	13.05.2027. Z6
Sara Karmel	Intervencije i hitna stanja u palijativnoj skrbi	1	13.05.2027. Z6
Vesna Grubješić	Prehrana i hidratacija palijativnog bolesnika	5	14.05.2027. Z4
Želimir Bertić	Specifičnosti skrbi za palijativne bolesnike i njihove obitelji	5 (2+3)	14.05.2027. i 15.05.2027. ON LINE
Jadranka Pavić	Palijativna skrb vulnerabilnih skupina	5 (3+2)	13.05.2027. i 15.05.2027. ON LINE
Ukupan broj sati seminara		20	

V	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
	Holistički pristup u palijativnoj skrbi	2	Hospicij, Tizianova 15, Rijeka i Dom zdravlja Škurinje, Osječka 72
	Sestrinska dokumentacija u mobilnim palijativnim timovima	2	Dom zdravlja Škurinje, Osječka 72
	Sestrinska dokumentacija u hospicijskoj palijativnoj skrbi	2	Hospicij, Tizianova 15, Rijeka

	Timski rad u palijativnoj skrbi	2	Hospicij, Tizianova 15, Rijeka i Dom zdravlja Škurinje, Osječka 72
	Specifičnosti rada medicinske sestre u mobilnom palijativnom timu	5	Dom zdravlja Škurinje, Osječka 72
	Specifičnosti rada medicinske sestre u hospicijskoj skrbi	5	Hospicij, Tizianova 15, Rijeka
	Zbrinjavanje općih simptoma u palijativnoj skrbi	5	Hospicij, Tizianova 15, Rijeka i Dom zdravlja Škurinje, Osječka 72
	Prehrana i hidracija palijativnog bolesnika	5	Hospicij, Tizianova 15, Rijeka i Dom zdravlja Škurinje, Osječka 72
	Njega kože u palijativnoj skrbi	3	KABINET
	Prevenција komplikacija dugotrajnog mirovanja kod palijativnog pacijenta	2	KABINET
	Transferi i upotreba pomagala za aktivnosti svakodnevnog života kod palijativnih pacijenata	2	KABINET
	Komunikacija s palijativnim pacijentom i obitelji	5	Hospicij, Tizianova 15, Rijeka i Dom zdravlja Škurinje, Osječka 72
	Komunikacija s obitelji umirućeg pacijenta	5	Hospicij, Tizianova 15, Rijeka i Dom zdravlja Škurinje, Osječka 72
	Ukupan broj sati vježbi	45	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	04.06.2027.
2.	28.06.2027.
3.	02.09.2027.
4.	23.09.2027.